

350 Fifth Avenue, 34th Floor
New York, NY 10118-3299
Tel: +1-212-290-4700
Fax: +1-212-736-1300; 917-591-3452

Kenneth Roth, Executive Director

DEPUTY EXECUTIVE DIRECTORS

Michele Alexander, Development and Global Initiatives
Carroll Bogert, External Relations
Iain Levine, Program
Chuck Lustig, Operations

Dinah PoKempner, General Counsel
James Ross, Legal and Policy Director

DIVISION AND PROGRAM DIRECTORS

Brad Adams, Asia
Daniel Bekele, Africa
Alison Parker, United States
José Miguel Vivanco, Americas
Sarah Leah Whitson, Middle East and North Africa
Hugh Williamson, Europe and Central Asia

Joseph Amon, Health and Human Rights
Shantha Rau Barriga, Disability Rights
Peter Bouckaert, Emergencies
Zama Coursen-Neff, Children's Rights
Richard Dicker, International Justice
Bill Frelick, Refugees' Rights
Arvind Ganesan, Business and Human Rights
Liesl Gerntholtz, Women's Rights
Steve Goose, Arms
Graeme Reid, Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Rights

ADVOCACY DIRECTORS

Philippe Boloipon, United Nations, New York
Maria Laura Canineu, Brazil
Kanae Doi, Japan
Jean-Marie Fardeau, France
Meenakshi Ganguly, South Asia
Tiseke Kasambala, Southern Africa
Lotte Leicht, European Union
Sarah Margon, Washington DC, Acting
David Mepham, United Kingdom
Wenzel Michalski, Germany
Elaine Pearson, Australia
Juliette de Rivero, United Nations, Geneva

BOARD OF DIRECTORS

Hassan Elmasry, Co-Chair
Joel Motley, Co-Chair
Wendy Keys, Vice-Chair
Susan Manilow, Vice-Chair
Jean-Louis Servan-Schreiber, Vice-Chair
Sid Sheinberg, Vice-Chair
John J. Studzinski, Vice-Chair
Michael G. Fisch, Treasurer
Bruce Rabb, Secretary
Karen Ackman
Jorge Castañeda
Tony Elliott
Michael E. Gellert
Hina Jilani
Betsy Karel
Robert Kissane
Kimberly Marteau Emerson
Oki Matsumoto
Barry Meyer
Aoife O'Brien
Joan R. Platt
Amy Rao
Neil Rimer
Victoria Riskin
Graham Robeson
Shelley Rubin
Kevin P. Ryan
Ambassador Robin Sanders
Javier Solana
Siri Stolt-Nielsen
Darian W. Swig
John R. Taylor
Amy Towers
Marie Warburg
Catherine Zennström

HUMAN
RIGHTS
WATCH

Неофициален превод

20 май 2014 г.

HRW.org

Г-н Цветлин Йовчев

Заместник министър-председател и министър на вътрешните работи

Министерство на вътрешните работи

Ул. „6^{ти} септември“ №29

София 1000, България

Уважаеми г-н Йовчев:

Благодарим Ви за писмото от 29 април 2014 г., изх. № I-45851 относно доклада на „Human Rights Watch“ „План за овладяване – отблъскване и задържане на сирийци и други лица, търсещи международна закрила, и мигранти от страна на България“.

Оценяваме желанието на представители на Министерството на вътрешните работи и Държавната агенция за бежанците да проведат среща с „Human Rights Watch“ по време на проучвателната фаза на доклада през декември 2013 г., да отговорят на нашите въпроси и да предоставят статистически данни и други документи, сред които текста на „План за овладяване на кризисната ситуация, възникнала вследствие на засиления миграционен натиск към територията на Република България“. Въпреки че съжаляваме за решението на Министерството на вътрешните работи и Държавната агенция за бежанците да се отмени насрочената за 28 април 2013 г. среща с „Human Rights Watch“, оценяваме възможността да се срещнем същия ден с представители на Министерството на труда и социалната политика и с Омбудсмана.

Моля да се запознаете с приложената подробна паметна записка в отговор на Вашето писмо. В интерес на прозрачността и обективността ще публикуваме писмото Ви на нашата интернет страница и ще го обозначим с линк като приложение към доклада, както и настоящия отговор на писмото Ви.

Надяваме се, че срещите ни във Вашето министерство през декември, публикуването на доклада през април, както и разменените писма и публикуването им през май ще поставят началото на конструктивен диалог, който ще доведе до подобрения

в отношението към бежанците, търсещите международна закрила и мигрантите на територията на България и на границата ѝ, които са под юрисдикцията на българските власти, за да може действията им да се осъществяват при пълно спазване на правото на убежище, закрепено като задължителен принцип в Хартата за основните права на ЕС, както и на всички други основни права на човека.

С уважение,

Кенет Рот
Изпълнителен директор
Human Rights Watch

***Отговор на „Human Rights Watch“ на писмото на Цветлин
Йовчев, заместник министър-председател и министър на
вътрешните работи на Република България***

**1. Информация от правителството на България и политиката му,
отразени в доклада**

В писмото от 19 април на заместник министър-председателя и министър на вътрешните работи се посочва: „(...) ако имаше и най-малкия сигнал за наличието на твърдените от организацията нарушения, щеше да последва незабавна реакция. (...) Коректният подход изискваше най-малкото осъществяване на комуникация с българските компетентни органи за получаване на разяснения и допълнителна информация по конкретните сигнали и случаи, което не бе направено.“

В нашия доклад са отразени коментари, направени от заместник-министъра на вътрешните работи Пламен Ангелов на срещата с „Human Rights Watch“ на 6 декември 2013 г. в отговор на въпроса за спазването от България на принципа за забрана за връщане (*nonrefoulement*, английски текст, с. 26) и при обсъждането дали Турция може да се смята за сигурна трета страна, в която да се връщат лица, търсещи закрила (английски език, с. 27), както и на въпроса за непридружени малолетни и непълнолетни лица (английски текст, с. 60). В доклада е посочен и цитат на заместник-министъра на вътрешните работи Ангелов от писмо до „Human Rights Watch“ от 5 февруари 2014 г., в което се представя позицията на правителството на България, цитирана по-долу, както и на с. 25 (този цитат и всички следващи препратки към страници в настоящия документ са въз основа на английския текст на доклада):

Трябва да се посочи много ясно, че границата с Турция не е „затворена“ и няма да бъде „затворена“. Всички контролно-пропускателни пунктове са отворени и достъпни. Граничният контрол е засилен чрез, освен другото, разполагане на допълнителни служители на гранична полиция и техническо оборудване в съответствие с Шенгенските каталози и модела на ЕС за интегрирано управление на границите. Целта е да се предотвратява незаконната миграция и същевременно да се насърчават лицата, търсещи международна закрила, да използват законни и по-сигурни маршрути.

В доклада ни горепосоченото твърдение е подложено на критичен анализ, но въпреки това тук и на други места в доклада запознаваме читателя с позицията на българското правителство, като посочваме конкретните формулировки на правителството. Например, на с. 37 от доклада са изложени изявленията на Министерството на вътрешните работи във връзка с политиката му за

продължителността на задържане на мигрантите в граничните полицейски участъци и за количеството храна, осигурявана на мигрантите в местата за задържане на Министерството на вътрешните работи, като и по двата въпроса е цитиран документът „Отговори на България на въпроси от хуманитарни организации относно миграцията и положението с международната закрила“, който ни бе изпратен от Министерството на вътрешните работи без дата и с гриф: „Относно: Писмена информация за Human Rights Watch“ и който получихме на 11 февруари 2014 г. В доклада на седем места е цитиран текст от документа „Отговори на България“. На седем места е цитиран докладът на Министерството на вътрешните работи „Доклад за приетите от правителството мерки за овладяване на кризисната ситуация, възникнала в резултат от засиления миграционен натиск“. Четири пъти е цитиран Планът на Министерския съвет на България за овладяване на кризисната ситуация, възникнала вследствие на засиления миграционен натиск към територията на Република България. Цитирана е и информация, предоставена от началника на ГПУ Елхово (бел. под линия 27), администратора на разпределителния център в Елхово (с. 38), коменданта на приемателния център „Военна рампа“ (бел. под линия 105, 106 и 135), коменданта на приемателния център „Враждебна“ (бел. под линия 134) и коменданта на Специалния дом за временно настаняване на чужденци в Любимец (бел. под линия 114 и 118).

В случаите, когато „Human Rights Watch“ е получила информация относно подобрения в условията и процедурите, настъпили след посещението за оценка на място през декември 2013 г., такива подобрения са отразени в доклада. Например, на с. 50 посочваме: „Както е отбелязано, има съществено подобрение в условията в Харманли след декември 2013 г.“ На с. 69 има глава от доклада, озаглавена „Забавянията при регистрирането на молбите за международна закрила – пропуск при закрилата, който очевидно е решен“, в която се посочва: „По отношение на хроничното забавяне при процедурата за международната закрила в България е настъпило съществено подобрение през пролетта на 2014 година“. Освен това отбелязахме и подобренията през 2014 г. по отношение на хуманитарните условия за бежанците на територията на България на пресконференцията ни и в съобщението за пресата от 29 април 2014 г.

След мисията ни в България през декември 2013 г. изпратихме писмо до Министерството на вътрешните работи и Държавната агенция за бежанците от 9 януари 2014 г., в което поставяме някои въпроси, свързани с констатациите от мисията ни в България през декември 2013 г. Сред това писмо осъществихме втора мисия в Турция от 12 до 18 януари 2014 г. По време на тази втора мисия проведохме интервюта с 31 лица, които ни предоставиха подробни описания за 35 инцидента, при които са се опитали безуспешно да влязат незаконно в България през границата с Турция и да останат на територията на страната. Интервюираните

лица споделиха, че са били засечени от униформени български служебни лица и незабавно са били върнати принудително в Турция. Не отчитаме в бройката на „отблъснатите лица“ онези, които са били засечени от турската гранична охрана или които сами са се върнали, след като са видели гранични полицаи, светлини, ограждения, кучета или други препятствия. Разказите за отблъскване, които научихме в Турция, се добавят в подкрепа към казаното от десетте лица, интервюирани в България, които споделиха за 9 инцидента на отблъскване от границата.

Отчасти поради времето, необходимо за превод на пълния текст на доклада на български език, трябваше да оформим окончателния вариант на доклада доста време преди представянето му – което ограничи възможността ни да представим за коментар допълнителните констатации от Турция – и да се вместим в графика за публикуване. Предоставихме предварителен екземпляр от пълния текст на доклада на английски и на български една седмица преди официалното му оповестяване, но отчитаме, че това не е дало възможност на Министерството на вътрешните работи на България да разгледа преди публикуването конкретните въпроси, свързани с отблъскването от границата. Изразяваме съжаление, че не запознахме своевременно Министерството на вътрешните работи с констатациите от мисията ни в Турция, за да се направят коментари по тях преди публикуването на доклада. В интерес на прозрачността, както е посочено по-горе, ще поместим писмото на Министерството на вътрешните работи от 29 април 2014 г. на нашата интернет страница с линк към доклада, както и настоящото писмо.

2. Методология на интервютата

В писмото от 29 април се оспорват конкретни твърдения на интервюираните от нас лица. Бихме искали да отговорим на тези въпроси, както и да обясним каква е методологията за провеждане на интервютата, която „Human Rights Watch прилага навсякъде по света. Освен ако в доклада не е посочено конкретно, че става дума за групово интервю, всички интервюта са проведени индивидуално, без възможност за чуваемост, при уверения за поверителност. На всички интервюирани бе обяснено, че няма да получат никакви ползи от представената информация – възнаграждение, хуманитарна помощ и юридическо представителство или други услуги, както и че интервюто е напълно доброволно. Целта на това уведомление бе да се сведат до минимум стимулите за неверни разкази за преживяното. По време на интервютата също така оценявахме достоверността, следяхме за противоречия, неясноти или политически или лични пристрастия, а по отношение на доброволността – следяхме внимателно и за лица, които можеше да подтикват или принуждават някого да предоставя невярна информация. Сравнихме всички лични интервюта, за да преценим дали представят непротиворечива картина на опита на интервюираните лица. Освен това потърсихме доказателства за потвърждение от

други източници – в рамките на ограниченията за събиране на доказателства – на места, за които се твърди, че са извършени злоупотреби.

3. Възможни проблеми поради различия в резултат от превода

Подозираме, че поне няколко от възникналите противоречия е възможно да се дължат на тройния превод от арабски, кюрдски или дори на английски и след това на български. Например, в писмото от 29 април се посочва, че „полицейските служители по границата не използват дългоцевни оръжия с приклади, нито пък електрошокови палки“, в пресата е цитиран министърът на вътрешните работи, който казва: „(...)нашите гранични полицаи не са обути в ботуши, т.е. няма как да малтретират с ботуши бежанците.“ <http://www.focus-fen.net/news/2014/04/25/334167/bulgaria-interior-minister-slams-human-rights-watches-claims.html>

В английския вариант на доклада на „Human Rights Watch“ не се говори за дългоцевни оръжия, а е поместен разказът на мъж, който казва, че граничен полицаи го е бил „с дъното на оръжието си“. При провеждането на интервюто нашето разбиране бе, че мъжът е бил ударен с противоположния на цевта край на оръжието, но не попитахме за подробно описание на оръжието. Също така в казаното от мъжа: „началникът, който посочи ботуша си сякаш беше изцапан заради мене“ използваната в превода дума не означава конкретен вид ботуши, а по-скоро тежките обувки, с които обикновено са обути граничните полицаи. Снимката по-долу (http://news.ibox.bg/material/id_1329547308) показва граничен полицаи, който носи обувки, които обичайно на английски могат да се нарекат boots, и държи оръжие, чийто накрайник може точно да се опише на английски като butt (преведено на български като приклад):

4. Камуфлажни униформи

В писмото от 29 април се посочва: „Официалната униформа на българските полицаи и българските гранични полицаи има ясно видими светлоотразителни знаци на български и английски език и не включва камуфлажни дрехи, както се твърди в доклада“. Възможно е присъствието на български гранични полицаи в камуфлажни униформи да се дължи на разполагането на допълнителни 1 500 полицаи по границата, сред които може да има полицаи, които не са редовни служители на ГД „Гранична полиция“. Факт е обаче, че български гранични полицаи са били облечени в камуфлажни дрехи. Моля да погледнете снимката на задната корица на доклада на „Human Rights Watch“ – снимка на български граничен патрул на Associated Press от 2013 г., на която ясно се виждат гранични полицаи в камуфлажно облекло.

Гранични полицаи патрулират на българо-турската граница, където влизат повечето незаконни имигранти, близо до село Голям Дервент, България, четвъртък, 28 ноември 2013 г. Българските власти изграждат ограда по протежение на част от 274-километровата (171 мили) граница с Турция, за да предотвратяват незаконното влизане през границата. България е подложена на силен бежански поток през последната година, тъй като е вход към Европейския съюз за бежанци, които бягат от Сирия през Турция. (снимка на AP/Валентина Петрова)

<http://www.apimages.com/metadata/Index/Bulgaria-Refugees-Border/7232a7c8b5f3461491c3883779abef38/7/0>

„Human Rights Watch“ се обърна към фотографа Валентина Петрова с молба да потвърди, че публикуваната снимка е на български граничен полицаи. Ето нейния отговор:

Разбира се, това е българската страна на границата и патрулиращите полицаи са български. Те бяха заснети по време на организирания „медиен ден“, чиято цел бе да ни се покаже началото на изграждането на стената; това са патрулиращи български гранични полицаи по трасето, по което ни разрешиха да минем и да ги заснемем с фотоапарати/видеокамери.

Снимки, които показват българска гранична охрана в камуфлажни униформи, са направени и от Reuters:

Български граничен полицаи води кучето си по границата между България и Гърция (Reuters / Николай Дойчинов)
<http://rt.com/news/schengen-germany-border-control-309/>

5. Полицейски кучета

В писмото от 29 април се посочва също: „Като правило всеки патрул използва едно служебно куче. По тази причина не е възможно да има и не е имало случай на използване на 4 служебни кучета на едно място“. Този коментар е във връзка с интервюто на с. 15 с двама пълнолетни братя и сестра им, в което те посочват, че са били бити от гранични полицаи. Един от братята казва, че при инцидента е имало четири кучета. „Human Rights Watch“ оценява достоверността на интервютата отчасти по желанието на интервюираните лица да предоставят оневиняваща информация, с която не се обвиняват конкретно длъжностните лица в малтретиране. В този случай, въпреки че казват, че е имало четири кучета, нито един от братята не споделя, че е бил ухапан от някое от тях. Освен това не твърдят, че граничните полицаи са малтретирали сестра им: „Не биха сестра ни. Държаха кучетата си и ни заплашваха, че ще ги пуснат срещу нас“. Ако са искали да

изфабрикуват някаква история за жестоко отнасяне, можеха да твърдят, че кучетата са ги хапали или че сестра им е била малтретирана. Разбира се, ако бяха направили това, щяхме да поискаме да видим белезите от ухапванията.

„Human Rights Watch“ интервюира и 29-годишен афганистанец на 14 януари 2014 г. в Истанбул, който е пътувал в смесена група от 10 души от различни националности и двама каналджии. Във връзка с инцидент, който не сме отчели като отблъскване от границата и не сме включили в доклада, афганистанецът разказа: „Бяхме ходили 24 часа по протежение на границата в Турция, за да търсим удобно място за преминаване. Видяхме в България палатки на всеки 50 метра с четирима войници в тях и едно куче във всяка палатка“. Посочените 50 метра са визуалната преценка на мигранта, а не точно измерване на разстоянието.

Двамата братя и сестрата, които казаха, че са видели четирима полицаи с четири кучета, са били в голяма група от около 25 души. Не би било неоснователно да се приеме, предвид числеността на групата, че патрули от четири различни палатки на разстояние 50 метра една от друга са дошли до мястото, където е била засечена групата.

6. Български национални флагове и близост на официалните ГКПП до местата, където търсещите закрила и мигрантите са пресекли незаконно границата

В писмото от 29 април се посочва, че „описаното в доклада местоположение на българското знаме също е неточно. Очевидно организацията не е запозната, че пилони с националния флаг са издигнати единствено на трите ГКПП с Турция, но не и по зелената граница“.

В доклада на „Human Rights Watch“ се посочва единствено, че един от интервюираните „каза, че е видял българския флаг и че той и четирима други са вървели още два часа на територията на България“. В това интервю не се уточнява конкретното място на пресичане на границата и интервюираното лице не упоменава конкретно, че знамето е било на пилон. Поне две от интервюираните от „Human Rights Watch“ лица споделиха, че са минали достатъчно близо, за да видят официални гранични контролно-пропускателни пунктове (където съгласно писмото от 29 април могат да се видят национални флагове). Въпреки че в нито едно от следните интервюта не се споменава конкретно да е видяно знаме, и двете лица са пресекли границата на място, което е достатъчно близо, за да са видели мястото, където, според Министерството на вътрешните работи, никой не преминава незаконно. Първото от тези интервюта от 14 януари 2014 г. в Истанбул не е цитирано в доклада – това е разказът на 18-годишен сириец, който е пресякъл границата с брат си на 23 декември 2013 г. и който е бил малтретиран и е бил

върнат незабавно и насилствено, въпреки че е казал на българските гранични полицаи, че бяга от Башар ал Асад:

Попитахме [каналджията] какви са тези светлини—[той каза] официалния пункт между България и Турция. Той ни преведе направо в България. Отляво беше Гърция. Озовахме се във военна зона, която е българска територия. Влязохме в гората и заобиколихме охраната. Стигнахме до широка река, която не можехме да преминем. Върнахме се към стената и пак вървахме. Имаше голяма яма и ограда с бодлива тел. Пробихме си дупка в оградата, за да минем. Знаехме, че сме в България. Приятелят ми говори турски и попита един шофьор: „Колко е до София?“ Шофьорът извика полиция. Заловиха ни. Видяхме пет или шест полицаи. Попитаха ни откъде сме. Отговорихме – Сирия. Провериха документите ни за самоличност. Обадиха се на техния полицейски участък. Пристигнаха с един джип и ни отведоха в полицейския им участък в България. В полицейския участък един полицейски служител ни зашлеви силно. Претърси ни джобовете и ни взе парите. Имаше около 1 000 долара. Полицаят ни каза, че слага парите в чантата ни, но въобще не ни ги върна. Открадна ни парите. В чантата нямаше нищо. Казахме: „Ние бягаме от Башар ал Асад“. Той ни остави в една много студена стая. Имаше радиатор и ние го включихме. Той се върна и ни би заради това, че сме включили радиатора. Беше около 5 ч. сутринта. Отведоха ни в един джип до границата. Ритаха ни с тежките си обувки. Полицейският служител нареди на 15 полицаи да ни ритат с обувките си. Болеше ни. Избягахме. Загубихме се. Имаше мъгла. Никой не ни свали пръстови отпечатьци. Не подписахме никакви документи, преди да ни изгонят. Отнасяха се много лошо към нас. Това беше един малък полицейски участък на около два или три километра от границата. Беше като малък пункт във военна зона.

В друго интервю от 14 януари 2014 г. в Истанбул, което не сме цитирали в доклада и не сме отчели като отблъскване от границата, тъй като 38-годишният сириец каза, че е решил да се върне, без да бъде задържан; въпреки това мъжът посочи, че е видял официалния граничен пункт, когато е пресякъл България около 26 декември в група от 15 възрастни мъже с помощта на каналджии от двете страни на границата:

Виждаше се официалният граничен пункт и магистралата. Трябваше да вървим покрай реката и да се навеждаме, за да не ни хванат камерите. Стигнахме до един голям огън. Беше огън, запален от полицаи. Каналджията на българска територия искаше пари само от турската страна. Мисля, че бяхме от българската страна. Тогава полицаят светна фенер срещу нас и ние побягнахме. Кучетата се спуснаха след нас и пристигнаха полицаи от друга посока. Добрахме се до една долчинка и побягнахме към магистралата. Аз се скарах с каналджията. Беше иракчанин. Четирима тръгнаха с него и полицията ги заловила, хапали ги кучета и на следващия ден ги върнали в Турция. Беше безнадеждно, но те продължаваха да вървят напред. Казах им: „Аз се отказвам“, четирима от тях се присъединиха към мене и се върнахме в Турция.

7. Електрошокови палки на местата за задържане

В писмото от 29 април се посочва, че „полицейските служители на границата не използват (...), нито пък електрошокови палки“. Десет интервюирани лица ни казаха, че или са станали свидетели, или самите те са били подложени на електрошок от полицейски служители, но само един от тях каза, че това е станало при засичането им на границата. Тъй като в нито едно от другите интервюта не се спомена използването на тейзъри или електрошокови палки на границата, не сме включили разказа на това лице в доклада.

Що се отнася до включените в доклада ни разкази, в които очевидци и жертви описват електрошокове при индивидуални интервюта в условия на поверителност, без да има възможност да знаят, че други са разказали подобни неща на „Human Rights Watch“, в седем от случаите използването на електрошок е свързано с ГПУ Елхово.

Бяха събрани свидетелства на очевидци и пострадали от лица, интервюирани от двама различни интервюисти на различни места (Любимец и Харманли). Очевидците и пострадалите говореха различни езици и не можеха да общуват помежду си, така че не беше възможно да се наговорят да разказват едно и също. В доклада на с. 33-36 са поместени разказите на следните лица: афганистанец, свидетел на електрошок („Не казах нито дума [на охраната], но ги видях да използват тейзъри срещу други хора, които говореха, за да ги накарат да млъкнат“.); пострадал алжирец („Един ме разпитваше и друг ме удари първо с юмруци, а след това – с електрошокова палка. Удари ме три пъти с електрошок: по ръката, отстрани и по крака“.); мъж без гражданство от Северна Африка („Удариха ме по крака с тейзър“, за да го накарат да се движи); пострадал сириец („Казах на полицаите [в центъра за задържане с баскетболно игрище], че искам да отида до тоалетната. Полицаят каза, че не, няма да ме пусне да използвам тоалетната. След това се отдалечих малко извън сградата, за да уринирам, но полицаят ме видя и използва тейзър. Удари ме два пъти с електрошок. Първо, докато уринирах, а след това, за да ме накара да вървя по-бързо. Удари ме отстрани по крака и по гърба. Беше мощен тейзър. Още имам болки от електрошока в гърба си. Другите надзиратели бяха на около 10 метра от нас, когато се случи това. Те просто гледаха и се смееха“.); 17-годишно момиче от Пакистан, което е очевидец („Полицаите използваха електрошокови палки, за да бият хората. Биха баща ми“.); и 35-годишна афганистанка („Един полицай ме ритна два пъти в корема... Видях също три или четири пъти как удрят хора с електрошок, когато искат да отидат до тоалетната“.)

Другите два разказа за малтретиране с електрошокови палки са на две задържани лица, които бяха държани в единична изолация в Бусманци и в Любимец. Въпреки

че и двата разказа са свързани с единична изолация, тъй като се отнасят до два различни центъра за задържане и до афганистанец и алжирец, които не е възможно да са могли да общуват помежду си, решихме, че интервютата са достоверни и ги включихме в доклада на с. 42 и 45.

8. Стрелба по границата

В писмото от 29 април се посочва:

Не по-малко безпочвени са и твърденията за стрелба по нелегални мигранти. Съгласно спогодбата за предотвратяване и решаване на инциденти по границата между България и Турция от 1967 г., всички случаи на стрелба по границата се разглеждат като сериозен инцидент, който задължително би предизвикал съответната реакция от Турция. До момента не са получавани подобни сигнали от турска страна. От началото на операцията българските гранично-полицейски служители не са използвали нито веднъж оръжие, дори в случаи на заловени въоръжени каналджии.

Изследователите от „Human Rights Watch“, провели проучването, са изслушали шест разказа на лица, които свидетелстват, че са чули изстрели, и един, при който човек е бил прострелян с куршум. Този разказ се намира на с. 16 от доклада. В него 22-годишен афганистанец разказва на „Human Rights Watch“ как на границата са стреляли по него два пъти на Бъдни вечер и на Коледа 2013 г. по време на размяна на изстрели от българската и от турската гранична охрана. Изследователят на „Human Rights Watch“ е интервюирал пострадалия, както и съпругата му, която е била свидетел на инцидента. Изследователят накарал мъжа да свали панталона си, за да може да види раните на задните му части; изследователят на „Human Rights Watch“ е видял пресни рани от куршум. Мъжът е казал, че стреляли по него, след като стигнал на турска територия. Той е споделил, че турската гранична охрана го попитала дали иска да подаде оплакване, на което той отговорил „да“. Дали му лист хартия с някакъв текст, който не разбирал и който подписал. По-късно научил, че на листа пишело точно обратното, а именно че се отказва от правото си да подаде оплакване. Той е разказал, че куршумът бил изваден в местна болница и оттам бил отведен в лагера Къркларели, където се възстановявал от раните си. Съпругата му е потвърдила разказаното.

Освен свидетелските показания на ранения афганистанец и съпругата му и тези на групата интервюирани на с. 15 и 19 от доклада, в които две различни групи от петима афганистанци разказват за преживяванията си със стрелба от български гранично-полицейски служители, изслушахме и два отделни разказа на арабско-говорещи сирийци за чута от тях стрелба на границата. Например, 26-годишен сириец, интервюиран на 17 януари 2014 г. в Истанбул, ни разказа за инцидент на 2 или 3 януари:

Първо ни биха с палки. Когато седнахме, ни заритаха. Беше ни страх. Плачехме. Не се съпротивлявахме, не бягахме, нищо не правехме. Чухме, че някъде се стреля. Това ни ужаси. Помислихме си, че ще ни застрелят. Те все повече се подиграваха с нас, като ни казваха „Вие сте следващите“.

9. Превод и производствата за международна закрила; медицинска помощ и центрове за настаняване

В писмото от 29 април се посочва: „Не бих искал да се спирам и на неверни твърдения и внушения по отношение на превода, предоставянето на информация за процедурите за убежище, осигуряването на медицинска помощ и условията на настаняване“.

От посоченото по-горе не става ясно кои твърдения в доклада по тези въпроси министерството преценява като неверни. Външният доклад на Върховния комисар на ООН за бежанците от 10 декември 2013 г. обаче потвърждава нашите констатации относно състоянието на производствата за международна закрила и условията на приемане към онзи момент. (<http://www.unhcr-centraleurope.org/pdf/where-we-work/bulgaria/refugee-situation-in-bulgaria-10-december-2013.html>):

В резултат от нарасналия брой пристигащи лица има забавяния при регистрацията и достъпа до производствата за международна закрила. Не се предоставя адекватна информация на всички новопристигнали за това как да подадат молба за закрила. Освен това лицата, търсещи международна закрила, не ползват безплатни юридически услуги. Те нямат право да работят през първата година и получават месечна помощ в размер на 65 лева (EUR 33), което е недостатъчно за закупуване на храна, облекло, санитарни материали, лекарства и за задоволяване на други потребности.

Условията на прием в центровете са неадекватни и не отговарят на стандартите на ЕС. Не са достатъчни достъпът до медицинска помощ, включително неотложна помощ, прехвърляне за специализирано медицинско лечение, и средствата за закупуване на лекарства. Организацията „Лекари без граница“ са открили медицински център в Харманли – бивше военно поделение на 50 км от границата с Турция. В този център от затворен тип няма подходящи легла, одеяла, уреди за готвене, гориво, печки, санитарни материали и оборудване. Лицата, търсещи закрила, настанени в други центрове, не се хранят редовно, като получават неадекватни порции от време на време.

Брифинг на Amnesty International „Бежанците в България – в капана на условия, които не отговарят на стандартите“
<http://www.amnesty.org/en/library/asset/EUR15/002/2013/en/cc94a827-ea7e-4807-96c6-6e107368280a/eur150022013en.html>) също потвърждава представеното от „Human Rights Watch“ за условията на прием през декември 2013 г.

В доклада на Омбудсмана на България за дейността му като Национален превантивен механизъм относно проверки и оценка на бежанските и миграционните проблеми в България, изготвен на базата на посещения в приемателните центрове и центровете за задържане през периода 30 септември – 10 ноември 2013 г., условията се описват като „мизерни“; по отношение специално на мястото за полицейско задържане към ГПУ Елхово се посочва, че след първите 24 часа „не се осигурява храна“ дори и чужденците да остават там около седмица. „По време на интервютата с тях се констатира, че някои от тях не са се хранили повече от пет дни поради липса на финансови средства“. Това потвърждава констатациите на „Human Rights Watch“ на с. 36-37 от *Плана за овладяване на кризисната ситуация*: „Не всички интервюирани от „Human Rights Watch“ казаха, че са ги били полицаи в Елхово, но всички, които са били в Елхово, казаха, че са им дали храна най-много само един ден независимо от продължителността на престоя им там“. Констатациите на Омбудсмана на България са в подкрепа на констатациите на „Human Rights Watch“ и в противоречие с документа „Отговори на България на въпроси на хуманитарни организации относно миграцията и положението с международната закрила“ на Министерството на вътрешните работи, цитиран на с. 37 от доклада ни, според който „Лицата не се задържат в ГПУ за повече от 24 часа“ и че „Всички лица, преминали незаконно границата, получават топла храна от българските власти на стойност 3,50 лв. за възрастни и 5,23 лв. за малолетни и непълнолетни“.

В съответствие с нашите констатации за условията на прием в приемателните центрове „Военна рампа“ и „Враждебна“, в доклада на Омбудсмана се посочва: „Оценката на екипа на НППМ е, че настанените в тези сгради лица, търсещи закрила, са подложени на нечовешко и унижително отношение“.

По отношение на установени проблеми, свързани с провежданите от Държавната агенция за бежанците интервюта в рамките на производствата за закрила, включително проблеми с превода, в доклада на Омбудсмана на България се посочва:

Въпреки че молбите на идващите от Сирия бежанци се обработват по съкратена процедура, броят им е толкова голям, че служителите на ДАБ се забавят при обработката им. Установи се, че човешкият ресурс - интервюисти, регистратори и преводачи към момента е недостатъчен и не може да отговори адекватно на възникналата бежанска криза. Друг проблем, свързан с човешкия ресурс, е сериозната демотивация на персонала, свързана със специфичната работа, големия ѝ обем и ниските възнаграждения.

10. Други доклади за отблъскване от границата, които потвърждават констатациите

В доклада си от април 2014 г. „Наблюдения относно настоящото положение с убежището в България“ Върховният комисар на ООН за бежанците посочва:

ВКБООН продължава да е сериозно загрижен за това, че мерките за контрол на незаконното влизане на територията на България не позволяват на лица, които се нуждаят от международна закрила, да влизат в България и да търсят закрила. ВКБООН е сериозно загрижен и във връзка със съобщения, според които лица, които може да се нуждаят от международна закрила, са били възпрепятствани да стигнат до българска територия или да влязат на нея или са били връщани принудително от българска територия, без да могат да подадат молба за международна закрила. В някои случаи такова „отблъскване от границата“ е довело до разделяне на семейства. ВКБООН е получил информация за случаи на твърдения за „отблъскване“ от България на граждани на Сирия, Афганистан и Судан, както и на палестинци от Сирия.

По време на публикуването на доклада ни журналисти и други НПО също започнаха да съобщават за незабавно, принудително връщане от България в Турция. На 30 април Nova TV излъчи интервю на български език, озаглавено „С палки и ритници бежанец е връщан от границата ни 7 пъти“.

(http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=1256558):

„Опитах няколко пъти да мина границата, но полицаите не ме пуснаха. Два или три пъти ни биха и ни взеха всичко, което имахме. Биха ни с палки по краката, бутаха ни да се връщаме назад към Турция и ни взеха всичко, което имахме“, казва Мохамед.

Едно НПО, наречено Border Monitoring Bulgaria, съобщава за отблъскване и побой на дете. <http://bordermonitoring.eu/2014/04/child-beaten-at-eu-border-brutal-push-backs-continue-in-bulgaria/>

Националното обществено радио излъчи от Съединените щати на 29 април репортаж, озаглавен „С кучета и палки България казва на сирийските бежанци да се връщат назад“. (<http://www.npr.org/blogs/parallels/2014/04/29/307722541/with-dogs-and-batons-bulgaria-tells-syrian-refugees-to-turn-back>) В него се съобщава за инцидент с отблъскване, разказан от палестинка от Сирия с малки деца, която е интервюирана в Одрин:

Тя казва, че са били децата ѝ до безсъзнание и са ги отвели обратно до границата. „Те казаха: „Тук е Турция, тук е България. Да не сте посмели отново да пресечете тази линия!“, разказва майката. Отман повдига ризата на Ахмед, за да покаже тъмните петна от удари, които все още се виждат отстрани и на гърба му.

Има и съобщения, появили се преди доклада ни, които съществено подкрепят нашите твърдения. Екипът на шведския канал TV4 излъчи на 25 януари видео за случаи на отблъскване от България обратно в Турция:
<http://www.tv4.se/nyheterna/klipp/flyktingar-fr%C3%A5n-syrien-stoppas-handgripligen-vid-europas-gr%C3%A4ns-2533625>. На 1:07-та минута от видеото шведският репортер казва: „Рано сутринта са арестувани от българската полиция“ и след това пострадалият разказва на английски как са били отблъснати.

На 7:45-та минута от видеото се показва интервю с Комисарят по правосъдие и вътрешни работи на ЕС Сесилия Малмстрьом по въпроса за отблъскването от границата, в което тя казва: „...знаем, въпреки че е много трудно да се докаже, но чрез истории като вашите и други, че в България и Гърция се отблъскват хора от границата. Това, разбира се, е неправомерно съгласно международното право и правото на ЕС и аз не преставам да го подчертавам. Много е трудно обаче да се контролира; за съжаление, продължава да има такива случаи“.

Разбираме, че в средата на януари като предварително действие преди наказателна процедура Европейската комисия е изпратила първоначално писмо до българското правителство, в което се иска отговор на въпроси във връзка със случаи на отблъскване от границата и незабавно връщане в Турция. Директорът на дирекция „Убежище и миграция“ в ГД „Вътрешни въпроси“ Лоран Мюшел обсъдил въпроса за наказателна процедура срещу България на сесията на Парламентарната комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи от 1 април 2014 г.:
<http://ecre.org/component/content/article/70-weekly-bulletin-articles/666-european-commission-launches-infringement-procedures-against-bulgaria-and-italy-for-possible-refoulement-of-syrian-refugees.html>

11. Подобрения при условията на прием и обработването на молби за международна закрила

В писмото от 29 април се посочва в заключение, че България „полага неимоверни усилия да осигури подходящи условия за лицата, търсещи закрила, и нелегалните мигранти“ и че центърът за настаняване на бежанци в Харманли „изцяло е ремонтиран (...), условията са значително подобрени“.

„Human Rights Watch“ признава и приветства положените усилия и осъществените подобрения, както посочваме в раздела за центъра в Харманли (с. 46-51) и в раздела за регистрацията и обработването на молбите за международна закрила (с. 69-70). Но, както посочваме в обобщението на доклада:

„Human Rights Watch“ приветства значителните подобрения при регистрацията и условията на прием за лицата, търсещи международна закрила, в приемателните центрове, осъществени след посещението ни в България през декември 2013 г. Тези

подобрения обаче се наблюдават паралелно с прилагането на политика на грубо отблъскване и спад в броя новопристигнали лица, търсещи закрила. Това подсказва, че късметлиите, успели да влязат, преди да се затръшне вратата, ще бъдат третиращи прилично, но останалите ще се изправят пред затворена врата въпреки наличието на инфраструктура, която най-накрая има капацитет да ги приеме и да регистрира молбите им за международна закрила.